

BİR GÜN BUNU HATIRLAYACAĞIM
Günlükler 2. Cilt
1987-1995

Helen Garner 1942 yılında, Avustralya'nın Victoria eyaletinin Geelong şehrinde doğdu. Melbourne Üniversitesi'nde İngilizce ve Fransızca okudu, mezun olduktan sonra bir süre öğretmenlik yaptı. Roman, öykü, deneme, senaryo, günlük gibi birçok türde eser verdi; 1990'lardan itibaren, Avustralya'da işlenmiş ve ses getirmiş kimi suçların mahkeme sürecini takip edip bu deneyimlerini kitaplaştırdı. Melbourne Edebiyat Ödülü, Windham-Campbell Ödülü, Australia Council Edebiyatta Yaşam Boyu Başarı Ödülü gibi ülkesinin birçok önde gelen edebiyat ödülüne layık görülen Garner'ın başlıca eserleri şunlardır: *Monkey Grip* (1977), *The Children's Bach* (1984; *Çocuklar İçin Bach*, YKY, 2021), *The First Stone* (1995), *Joe Cinque's Consolation* (2004), *The Spare Room* (2008; *Misafir Odası*, YKY, 2021), *This House of Grief* (2014; *Bu Yas Yuvası*, YKY, 2024).

Elif Ersavcı 1982'de Ankara'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık bölümünden mezun oldu. J. G. Ballard'dan *Vahset Sergisi*, John Steinbeck'ten *Bir Savaş Vardı*, Terry Eagleton'dan *Edebiyat Nasıl Okunur*, Toni Morrison'dan *Tanrı Çocuğu Korusun*, Neil Gaiman'dan *Sandman*, Enzo Traverso'dan *Solun Melankolisi* ve Adam Phillips'ten *Vazgeçmek Üzerine* Türkçeye çevirdiği eserler arasında.

Helen Garner'ın
YKY'deki kitapları

Çocuklar İçin Bach (2021)

Misafir Odası (2021)

Benim Katı Yüreğim (2023)

Bu Yas Yuvası – Bir Cinayet Davasının Öyküsü (2024)

Sarı Defter – Günlükler, 1. Cilt, 1978-1987 (2025)

Bir Gün Bunu Hatırlayacağım – Günlükler, 2. Cilt, 1987-1995 (2026)

HELEN GARNER

Bir Gün Bunu
Hatırlayacağım

Günlükler, 2. Cilt
1987-1995

Çeviren

Elif Ersavcı



YAPI KREDİ YAYINLARI

Ama yeterince Őey anlamamıştım belli ki, ya da yavaş yavaş idrak ettiğim űzere, insanın anladığını sandığı her Őeyin tekrar tekrar, farklı veçheleriyle ve her seferinde yeni bir keşfin verdiği řok hissiyle anlaşılması gerekiyormuş.

Marion Milner,
An Experiment in Leisure (Bir Aylaklık Deneyi)

1987

“Günlüğüne neler yazıyorsun?”

“Her şeyi. En berbat şeyleri yazmaya çalışıyorum. En zor kısmı bu. İnsan allayıp pullamak istiyor. Yaptığım kötü ve aptalca şeyleri, kurduğum aptalca fantezileri kâğıda dökmeye zorluyorum kendimi.”

“Geri dönüp okuyor musun peki?”

“Hem de sürekli.”

Öğle yemeği. Kadınların eşliği. Buna ihtiyacım vardı. Bez ayak-kabıların beyazının nasıl korunacağı üzerine neşeli ve saçma bir muhabbet. “İnsanlar dünyanın çiftlerle dolu olduğunu sanıyor” diyor E. “Üçgenlerden oluşuyor oysa.”

V epey hırpani bir tip aslında. Vücudu bakımsız, saçlarına aklar düşmüş. Kol ve omuzlarının solgun teni olduğu gibi çillerle kaplı, ilkokul çağındaki oğlanlarda gördüğünüz türden çocuksu çiller, çillerden olma yıldızlı bir gök, sıkış tıksı.

Âşık olmak beni bencil ve kaba biri yapıyor, gözlerime atgözlüğü takıyor. Görüşüm daralıyor. İstiyorum da istiyorum. İnsan âşıkken olan sadece bu. Al işte, söyledim. Âşığım ben.

O ile evinin civarındaki parkta turladık. Bunaltıcı bir gece. Sol yanıma pire ısırdı. Ayın üçte biri dolu, birtakım belli belirsiz yıldızlar, Centrepont Kulesi’nden süzülen bir eşarp misali bulutlar, kilise kulesiyle Moreton Bay’in incir ağaçları arasında kanat çırpın kocaman uçan tilkiler. Sosyetik İngiliz aksanıyla “*andiamo*” diye

diye gülme krizine girdik. İkinci el kıyafet dükkânlarından birinin vitrininde güzel bir gecelik görüp almak istedim. O esnada ne yaşıyorsa yaşansın alttan alta Vyi ve neler olabileceğini düşünüp hayaller kuruyorum sürekli. *Metreslik* fikrini, evliliğine paralel yürüyecek uzun vadeli bir şeyi evirip çeviriyorum kafamda. Egomun bunu kabul edemeyeceğinin farkındayım. Onun yanında doygun hissediyorum kendimi, kaygım biraz olsun diniyor. Dozunu az önce almış bir keş gibi, ondan vazgeçmeyi düşünebiliyorum.

Öyküm bugün *Sydney Morning Herald*'da yayımlandı. Ön sayfada: "Helen Garner'dan yeni bir hikâye, ayrıca kolesterolden kaçınmanın yolları."

V vapura sarı bir plastik poşetle biniyor. İçinde sandviç varmış gibi yapıyor ama aslında mayosu ve Thomas Mann'ın Wagner üzerine bir kitabı var. "Bireysellik konusundaki fikirlerim çok katı" diyor. "Bireysellikten ne kadar uzaklaşırsan kendin olmaktan o kadar çıkıp bulanıklaşırsın diye düşünüyorum." Bir şey demiyorum ama şöyle geçiyor içimden, "Evli olmakla nasıl bağdaşıyor bu?" "Bu da herkesin her şeyi yapabileceği anlamına geliyor tabii" diyor ve kısa, küçümser bir kahkaha atıyor.

Kumsalda karısı O'ya sataştı, O da kadının yüzüne kum attı, hem de epey bir kumu sertçe attı. Kadın doğruldu, üstündeki kumu silkeleyip, "Sanırım bunu hak ettim" dedi. Temizlenmek için deniz kenarına gitti. İştme menzilinden çıkınca, "Bu yaptığım pek hoş olmadı sanki, değil mi? Telafi etmek için ne yapabilirim?" diye sordu O. "İşe dizlerinin üzerine çökerek başlayabilirsin" demek istedim ama sustum. Karısının havlusunu silkeleyip yeniden düzgünce serdi. Kadın dönüp havluya uzandı, normal görünüyordu, sohbetimize kaldığımız yerden devam ettik.

Emekli akademisyenlerle akşam yemeği. Büyük bir çaba gösterip sohbete dahil oldum. Tanrı beni yaşlı erkeklerin, söyledikleri şey ne kadar sıkıcı, yavaş ya da baştan savma olursa olsun her zaman bir dinleyici kitlesini hak ettiği ve dinlenecekleri yönündeki sarsılmaz varsayımlarından esirgesin. Kendi ehemmiyetlerinde donup kalmış bu moruklara kıyasla karıları hâlâ gerçek ve sıcakkanlı insanlar.

Eksantrik tipler ve içki âlemleri üzerine bölük pörçük hikâyeler dönüyor. Tanıdıkları şöhretli kadınlar hakkında sinsî imalar, bir tanesinin “altmış dört âşığı” olmuş. Çıtımı çıkarmadan oturup düşünüyorum, “Siz buna çok mu diyorsunuz?” V, kadınlar erkeklerin aslında başka erkeklerle birlikte olmak istediğini anlamıyor, derken bunu mu kastediyor? Endişe: O da böyle bir *erkek* olup çıkacak – bir kadın tarafından bakılacak, artık içinde hiçbir his uyandırmadığı bu kadının aşkından ve fedakârlığından sonuna kadar faydalanacak... Erkeklerle kadınlar için bir umut var mı?

Evi aradım. M’nin tatlı, ıslıl ıslıl sesi. İyi ki kızım var. Bir ofis binasında temizlik işi bulduğunu söylüyor. “Cuma günü başladım. Saati 9,5 dolar. Zor, ama zamanla alışırım.” Zorlu bir iş olmasına ve bunu benim bağlantılarımla değil kendi başına bulmasına sevindim. Çalışmakla para arasındaki ilişkiyi öğrenecek.

Bu iki adam. İkisine de “Seni seviyorum” diyebilirim. L’ye en dolaysız, eski usul ve düz şekilde derim: Onu tanıyorum, ondan hoşlanıyorum, *o bana benziyor*, birbirimizi çaba sarf etmeden anlıyoruz; hırslı, neşeli, seksi, girişken, aptalca riskler almaktan çekinmeyen iki kişi. Ya ötekine, ona nasıl bir “Seni seviyorum” derim? O bir düşünür, entelektüel, kendine hâkim, temkinli, ölçülü, çalışkan, özeline düşkün biri. Ve evli. Ama bunu yaşayıp görmek gerekecek. Öyle çekip gidilecek gibi değil.

“İnsan ilanıaşklara nasıl da ihtiyaç duyuyor ve nasıl da korkuyor onlardan, sanki diğer türlü daha uzun sürecek bir şeyi *harcayıp* bitiriyorlarmış gibi.” – Elias Canetti, *İnsanın Taşrası*

L’nin mutfak masasında berbat bir akşam. Bana saldırışları, saldırılarındaki hakikat payı, ama L’nin ironiye, daha doğrusu istihzaya başvurarak bunların gücünü önce pekiştirmesi, sonra da baltalayıp zayıflatması hakikatlerini. “Sessizsin” diyor. “Ben öyle değilim. Sessizin eli güçlü olur tabii.” Başımı masaya koyup utançtan ağladım. Üzüntü, o sızı, pişmanlık; rahatlama.

M arıyor sınav sonuçlarını bildirmek için, gülüyor, sesi heyecandan yüksek. “Postanın erken geleceğini biliyordum. Bu yüzden kendime

kahvaltı hazırlayıp hiç acelem yokmuş gibi gezine gezine gittim postaneye. İki mektup vardı, kendimi önce ötekini okumaya zorladım hatta.” Methiyeler düzüyorum. “Döner dönmez taşınmak zorunda hissetme kendini” diyor. “Yollarımız ayrılmadan önce evde seninle vakit geçirmek hoş olur. Bu aralar insanlar çok sık yatıya kalıyor. Bazıları senin yatağında uyuyor. Ama endişelenme, her yeri çiçek gibi yapıyorum onlar gidince yeniden.”

V bana yeni romanından pasajlar okuyor. Çok iyi. Yalın, baştan aşağı usta işi, beni kahkahalara boğan muzipliklerle dolu. Kötü okuyor, duygusuzlukta inat eden bir sesle, dişini sıkıyormuş gibi.

Çok ama çok sıcak bir gün. Yass’taki bir motelde durup arabadan inene kadar otoyolda iyi olduğumu sanıyordum. Sonra bir baktım resepsiyondaki kadınla konuşamaz haldeyim. Akşam yemeği isteyip istemediğimi sorduğunda yabani yabani baktım öyle. Gece boyu kamyonlar geçti vızır vızır. Tek kişilik yatak, beyaz pamuklu çarşaflar. Korkunç susadım. Sekiz fincan çayla bir sürahi portakal suyu içtim. Canım feci şekilde bira istiyordu ama çıkıp bir bar bulamayacak kadar sersemlemişim.

Albury’de Ry Cooder kaseti aldım. Döndüre döndüre çaldım – şu enstrümantal parçalar, duraksamalarındaki rahatlık ve tatlılık. Müziğinin mayasında iyilik var. Kendini zorlayıp kasan ego ona uğramamış.

Bugün bir evim oldu. Anahtarı aldığım gibi koşu koşu gittim. Nefret ettim tabii ki. Hiç güneş yok, onca pencere kapı ışık alıyor mu, almıyor mu, anlamadım. Telefon tek bir aramadan sonra bozuluverdi. Bütün pencereler tuğla duvarlara bakıyor gibi. Bahçedeki bitkiler çirkin ve bakımsız, ötenazi isteseler hakları. Arka bahçede durup genişliğini hissedene kadar panik içindeydim. Akşam üzeri sulama için bir daha gittim. Sokağın abartılı sessizliği, çınarların altında toplanmaya başlayan karanlık. Arka bahçede dikilip sararmış çimlere tuttum hortumu. Batıda gökyüzü solan bir turuncu. Üstünde, renksiz bir berraklık.

Ev taşımaca. Her seferinde bir araba dolusu eşya. Odam binlerce yaprağa bakıyor. Yatağıma uzanıp dinleniyor, yeşilliği seyrediyorum. Köpek holde yatıp ön kapıdan dışarıyı süzüyor. Eski eve M'nin üç arkadaşı taşınıyor. Her birinin yatağı başka başka. Orada kimse yüzüme bakmıyor. Artık yok hükmündeyim.

Hayatımda ilk kez en az benim kadar azimli, özdisiplinli ve yaşıtım bir erkeğe karşı –yahut da böyle bir erkeğin yanında– durabildiğimi hissediyor ve kendimi bunu yazmaya zorluyorum. Saygılı ve sabırlı davranmaya hazırım.

Babam kıpkırmızı kesilmiş, kafasını çevirip bağılıyor, “Bilmek istediğim şey şu – ben ölünce paramla ne yapacaksınız?” İçiyorlar. Annem başını koltuğa dayayıp kahkahalarla gülüyor. “Bence bu çok komik! Bilemeyiz ki! Ölmüş olacağız çünkü!”

Manly’de V sandaletlerinden başka hiçbir şeyini çıkarmıyor. Diyor ki, erkekler çıplakken kendilerine bakılmasından hazzetmezmiş.

Vay canına, bu adam yazmayı biliyor! Fiilleri döktürüyor resmen!

Artık M ile yaşamadığım için felç geçirmiş gibiyim. Kime anlatsam farklı bir çözümlemeyle çıkageliyor. “Çerçeve eksikliği! Siz, hepimiz” diyor Hristiyan J, “ilk günaha ihtiyaç duyuyorsunuz. Bu size bir form ve çerçeve sunuyor! Mutlu olmasanız da en azından bir *kalıp* olduğunu biliyorsunuz.” “Uçurum” diyor Jungcu R. “Yepyeni bir uçurum bu. Sana imreniyorum. Uçurumun içini eski püskü şeylerle doldurma sakın.”

Ben: “Bu ev karınca dolu. Ama tek tek karıncalarla. Yere bir bakıyorsun, yalnız bir karınca almış başını yürüyor. Bence bunlar Arjantin karıncası.”

Ablam: (*sıkılmış bir edayla*) “Amma uzun yürümüşler.”

Gece rüzgâr esti: Kapıların açılıp kapandığını duyduğumu sandım. Yağmur boşaldı. Ev su geçirmezmiş. Sabah eşyalarımın kalanını getirmek için bir tonluk açık kasa bir kamyon tuttum. Hertz’deki tıfıl herif benden akıl almaz ayrıntılar talep etti – yayıncıyı ara-

yıp kadından beni *tarif etmesini* istemiş. Paragon'u işleten adama evi eski dostum P'yle paylaşacağımızı söyledim. "Siz kadınlar yok musunuz!" dedi kahvemi uzatırken. "Hayatın bu ileri safhasında yine bir araya geliyorsunuz! Farkında mısınız?" Şoke oldum, sustum kaldım. Hayatın bu *ileri safhası* mı?

F'nin bize kakaladığı siyah yavru kedi bacağımı tırmalayıp duruyor. P kediyi görmeden büyük bir şevkle kabullendi ama görünce renginden emin olamadı. "Artık geri dönemeyiz" dedim. Spiritüel rehberlerinden birine akıl danıştı ve döndüğünde siyahta sıkıntı olmadığını söyledi.

Kollarını açmış dosdoğru bana gelen bir mektup.

Rüyamda yaşlı bir teyze, bir kadının "daima iyi bir çift kahverengi, sağlam, bağcıklı yürüyüş botu olması gerektiğini" söyledi.

Saatlerce kitap ayıkladım. Başta insafsızdım, acımadan eliyordum ama yorgunluk çöktükçe aldığım bütün kararlar varoluşsal bir kaygıya çalmaya başladı, öyle ki sonunda durmak zorunda kaldım. Eski bir edebiyat dergisi buldum, içinde V'yle yapılmış bir söyleşi vardı. Cümleleri kuruluktan kaskatı kesilmişti ve hepsi öyle mükemmel bir şekilde kurulmuştu ki kendimi tükenmiş, hafiften paniğe kapılıyormuş gibi hissettim. Adam evli. Entelektüel. Benimle kafa buluyor sadece. Oysa ben gardımı indirdim. Rasgele Canetti okuyorum: "Görünüşe bakılırsa insan bütün hayatı boyunca *haşin* olamıyor. Sanki bir şey bir noktada insandan öç alıyor ve işin sonunda o da herkes gibi oluyor." V'nin yazacağı türden bir şey mi bu? Acı verici, yer yer yıpratıcı spekülasyonlar, en kötüsünü, en nahoşunu, güzel kılınamayacak şeyleri mi ele almaya çalışıyor daima?

Notturmo'daki küstah garson vaktiyle dersine girdiğim epey denge-
siz ama dünya tatlısı İtalyan oğlanın abisi.

"Ee, kardeşin nasıl?"

"Gitti."

"Nereye?"

"Yukarı." Kuzeyi işaret ediyor. "Carlton mezarlığına."

"Şaka yapıyorsun."

“Hayır. Orada gerçekten.”

Duraksama.

“Beni işletiyorsun, değil mi?”

“Hayır.” Oğlan sakın, ama yüzündeki o bilmiş ifade kayboldu. Gözlerinin etrafındaki çiller daha bir belirgin şimdi. “Hayır. Öldü.” Kol saatine bakıyor. “Aydın sekizinde.”

“Niye öldü?”

“Kalp krizi.”

“Kalp krizi mi? Kaç yaşındaydı ki?”

“Yirmi dokuz.”

“Kalbinde sorun mu vardı?”

“Hayır. Ciğerleri zayıftı. Çok fazla sigara içiyordu. Bong yapmaya bağılıyordu. Karısı eve gelip onu yerde bulmuş. St. Vincent’a götürmüşler, doktor iyileşeceğini söylemiş. Ama o, ‘Takılarımı çıkar anne, ben öleceğim’ demiş. Sonra da öldü.”

En azından kimseye bağlı değilim de takıntıyla canını yakmıyorum. Fantezi dünyanın incelemesi: Net resimlerden oluşan bir dizi değil söz konusu. Daha çok bir sersemlik, askıda kalmışlık hali gibi.

Fitzroy’da öğle yemeği. Kadınlı erkekli bir arkadaş grubunun bir masanın etrafında toplanıp yiyip içmesi, küçük hikâyeler anlatıp birbirini güldürmesi. Daha ileri yaşlı adamlardan birinin kindar çıkışları hiç hoşuma gitmiyor, sarsılıyorum. Unutmuşum böyle şeyleri. Ben ergenlerle yaşamaya alışkınım. Onlarda bu hincin zerresi yok.

Ablam arıyor, terapistim olup çıktı. “Nasıl gidiyor bakalım M’siz hayat?”

“Berbat. Felç olmuş gibiyim.”

“Klasik” diyor. “Klasik semptomlar bunlar.”

“Neyin?”

“Yasın. Boşluk hissiyle başlar, sonra bu his dağılır ve o zaman canın daha çok acır. Giderek kötüleşir.”

“Ya suçluluk hissi?”

“Aynen. Dev bir vicdan azabı. Bir de – idealleştirme.”

“Lise bitirme sınavının sonuçlarını duydun mu?”

Gülecek gibi oluyoruz.

“Ağlamak iyi gelir” diyor, “becerebilirsen tabii.”

“Tamam da ne *yapacağım* ben? Arkadaşım R, ‘Dal içine. Kendine meşguliyet çıkarma. *Kullan* bunu’ diyor.”

“Haklı. Yaşanması gereken neyse, onun ayını.”

“Kimin lafı bu?”

“Benim.”

Hem huzursuz hem afallamış hem de kederliyim, hepsi bir arada. Hıçkırıklar boğazıma diziliyor. Evin içinde yorgun argın, süklüm püklüm dolaşıyorum, nefret ediyorum bu renklerden, telefonla sürgü kilit sipariş ediyor ve oturup *Cinema Papers*’ın eleştirimle ilgili aramasını bekliyorum tavşan gibi. Kedi de çalışma odamın bir köşesini tuvalet olarak kullanmaya karar verdi.

İlkokuldaki ilk günü geliyor aklıma, hevesi, öğretmenine hayran hayran bakışı, benim öğretmeni *kıskanışım*. Suçluluk duygusunun ağır ağır kabarışı: Benim vaktimi, ilgimi istediği, benim de bunları verdiğim, ama yarı gönüllü verdiğim ya da kısa kestğim, çok geçmeden aklımın onun çocuksuluğundan sıkılıp başka yerlere gittiği zamanlar. Kaçtım ondan. Bir seferinde biz arabada ağız dalaşımızla meşgulken o kendi kafasını yumruklamaya başlamıştı mekanik hareketlerle, *ben farkına varmadan önce* kafasına epey bir vurmuş olmalı. Bunları hissettiğim için utaniyorum, ondan saklamam gereken bir maraz bu. Donuk gökyüzü, serin rüzgâr, yan kapı çarpıp duruyor. Sokakta başka bir dilde konuşan sesler. İkinci bir doğum gibi bu hal. Çabalıyorum kızımın doğmasına izin vermek için.

Çaykovski piyano konçertosu, kendi başımayım. Başta düşüncesi bile uykumu getirdi ama sonra tenim karıncalanmaya başladı ve arka planda müzik akıp giderken neler neler geldi aklıma. Böyle devam edersen yalnız başıma çok fazla vakit geçireceğim. Haliha-zırda becerdiğim ve genellikle tercih ettiğim bir şey bu. Bekleyerek de çok vakit geçireceğim. Ve yaşlandığımda da yalnız olacağım. Ne tuhaf düşünceler bunlar. Ciddi düşünceler. Benim yaşımda belli sonuçları olacak, önemli sonuçlar doğuracak bir yol haritası çiziyorum. Bu şekilde yaşamak için gerekli cesaretim ve gücüm var mı, bunları kendimde bulabilir miyim? “Evli” olmak ister miyim? Bu işi pek beceremediğim malum. Bana göre değil işte. Evli kadın

kocasının metresine duyduğu tutkuyu kıskanır. Metres de düzenli ilişkiyi... “Dünya üçgenlerden oluşuyor.”

H: “Ben de eski kafalıyım.”

V: “Hiç de değilsin.”

H: “Sen öyle san.”

V: “Eski kafalılığına tek bir örnek ver.”

H: “Çocukların sıkı bir disiplinle yetiştirilmesi gerektiğine inanıyorum.”

V: “Güzel. Başka?”

H: “Eee... masa örtüsü. Masa örtüsü seviyorum, ütüğü hiç zoruma gitmiyor.”

“Evden ayrıldığımdan beri” ilk neşeli günüm. F aradı, yemeğe çıktık. Fransızca konuştuk çoğunlukla. Neredeyse her şeyi anlayıp laklak edebiliyorum hâlâ, ama bazen kelimeleri karıştırıyorum ve bir boşluk oluşuyor. Eğlendik, şarap içip birbirimizi güldürdük. Dönerken televizyonumu, birkaç saksı bitkisini ve merdiveni almak için eski evimize –artık M’nin ve arkadaşlarının olan eve– uğradık. Mutfakta bir sürü kız vardı, bir de hukuk öğrencisi ve zampara tipli, alık suratlı, tanımadığım bir oğlan. M’nin “kendini iyi hissetmediğini” ve yattığını söylediler. Hepsinin kafası güzeldi, ayakta duracak halleri yoktu, özellikle de şiş suratlı hukuk öğrencisinin. Üzerinde kırmızı beyzbol montuyla sendeliyordu, feci kafayı bulmuştu, gözleri yumurta gibiydi. Şımarık, ergen, orta sınıf bir oğlana benziyordu, gıcık oldum. Bana doğru dürüst selam vermedi bile. Şen şakrak bir dolu ses, Amerikan aksanıyla yapılan gürültücü şakalar – düşse kalka Prince of Wales’a gitmek için bizim çıkmamızı bekliyorlardı. Hukuk öğrencisi bana cumartesi gecesi M’nin partisine gelip gelmeyeceğimi sordu. “Hayır, şehir dışında olacağım. Zaten davet de edilmedim.” “Seni davet etmedi mi?” “Sorun değil, olur öyle” dedim kapıdan çıkarken, ne yüzüne baktım ne de söylediğim şeyde ciddiydim, üzüntü, utanç ve öfke doluydu içim, şimdi de inceden bir inatla sancımaya devam eden nahoş hisler tufanı. Eve geldiğimde aynaya baktım. Üst dudağım çarpılmıştı, sol tarafı sağ tarafından daha yukarıdaydı. Acılık vardı yüzümde. Daha yaşlı ve daha bilge görünüyordum. Annen “yaşlı ve bilgeyse” zincirlerini kırman için çok dişli olman gerekiyor sanırım. *Gözünün yaşına bakmaman lazım.*

Rüyamda evli adamın lavabomda elini yüzünü yıkadığını gördüm. Yaklaşıp kollarımı ona doladım. Dönüp bana *bir çocuk gibi* sarıldı, sarmaşık gibi sardı beni, öyle ki ayakları yerden kesildi. Ufak tefekliğini ve hafifliğini hissettim hayretle.

“*The Fatal Shore** koşa koşa gidip alacağın bir kitap mı?” diye soruyor V.

“Tabii ki hayır. Geçmişe karşı hiçbir hissim yok benim.”

“Ama ânı çok güçlü bir şekilde hissediyorsun, değil mi?”

Bir karakter: Geçmiş algısı sıfır ama şimdiki zaman algısı öyle güçlü ki kadını her türlü durumda ölçüm aleti gibi kullanıyorlar. “Neler oluyor orada? Radarı gönderin.”

M’yi dışarıda kahve içmeye davet ettim. Bir heves kabul etti. Almaya gittiğimde evin giriş katı erkek öğrenci yurdu gibiydi hâlâ. Hukuk öğrencisi beni çamaşır odasına götürüp su dolu kovanın içindeki bongu gösterdi. Nasıl kullanıldığını anlattı. Sıkıldım, baydım, birazcık da şaşırdım, ama küçümsüyordum aslen. Kafede M’ye sefillikle geçen on günümü anlattım. Dehşete düştü: “Keşke gelseydin!” Psikolojik dökümlerimi dinledi. Gözlerinin dolduğunu fark ettim. “İşten eve gelince,” dedi, “arka kapının orada bong yaparken buldum hepsini, kapı açıktı, dumanı sokağa çıkıyordu olduğu gibi. Doğruca odama gidip yattım.”

Kafeden döndüğümüzde oğlanlar gitmişti ve kızlardan biri, opera şarkıcısı, giriştiği büyük temizliği bitirmek üzereydi. Mutfaktaki radyoda klasik müzik açıp bulaşık yıkamaya başladığını söyledi. Oturma odasında oğlanlar kendi plaklarından birini çalınca kız da mutfak kapısını kapamış. Hukuk öğrencisi içeri dalmış, kızın radyosunu bir hışım kapatıp bağırması, “Şu kurban rolünü kes artık! Ben sonra yıkayacağım bulaşıkları!” Bunu anlatırken kıpkırmızı kesiliyor, gözlerinden iri iri yaşlar dökülüp yüzünden süzülüyor. Kızların sırtından geçen, kurdukları düzenden sonuna kadar faydalanan, sonra bu düzenin içine eden erkekler. Bunu yapmalarına izin veren kızlar.

* Robert Hughes’un Avustralya’nın İngilizler tarafından sömürgeleştirilmesini anlatan 1986 tarihli kitabı. (ç. n.)

“Bir şey düşünmedim. Kendiliğinden gelişti. Ne olacak şimdi bize?” Primrose Gully’de, geçen sene acılar içinde kendime yalnızlık disiplini öğrettiğim ve bir tür özgürlüğü öğrendiğim yerde, özgürlüğümden tekrar vazgeçtiğimi, onu bile isteye bıraktığımı, onu bu AŞK denen esaretle, zamana ve bir başka insana esir olmakla takas ettiğimi kabul ediyorum.

Ben: “Ya, keşke ben de entelektüel olsaydım. Ama değilim.”

Ablam: “Benden katvekat iyi durumda olduğun kesin. Katbekat mıydı o yoksa?”

Güneşin kavurduğu, rüzgârın kuru kuru estiği tatsız bir gün, sonra hava serinledi. Yeniden doğmuş Hıristiyan’ın St. Kilda’daki evinde bira içip bir şeyler yedim. Karanlıkta, güneybatıdan esen rüzgâr eşliğinde uzunca yürüdük, iskeleye, oradan dalgakırana ya da adı her neyse ona çıktık. Dönüş yolunda birbirimizin beline sarıldık. Bir şey söyleyip güldüm, sonra başımı kaldırıp ona baktım ve beni öptü, dudakları aralıktı. Donakaldım, “İyi de bu *yanlış adam*” diye geçirdim içimden. Bu düşünce olaya teğet geçiyordu olsa olsa. Yürümeye devam ettik. “Adımlarımızı birbirine uydurmadık hiç” dedim. “Olur öyle” dedi. İşteyken bir ışık huzmesinin beton bir duvarın içinden geçtiğini görmüş. “Halüsinasyon mu gördün?” “Şeytanın ışık suretinde zuhur edebildiğini duydum, yani bilemiyorum.”

Sydney uçuşu beş dakikacık sürdü, Marguerita Duras’ın *La Douleur*’ünü okuyordum çünkü. Kocasının savaştan döndüğü sahnede öyle çok ağladım ki yüzüm seğirdi, gözlerimi eteğime silmek zorunda kaldım. “Bütün evi saran o hıçkırıkları hatırlıyorum, kiracılar merdivenlerde durmuş, kapılar ardına kadar açık.” Üslubu çok fiziksel. Cümlelerinin devinimi duygu ve düşüncenin devinimini yakalıyor – gerçek *kadın yazını* bu, utanması yok ama katiyen cıvık değil. Belki de aradığım kişi odur – bana duyguları güçlerine haksızlık etmeden kontrol etmeyi, bir yandan tüm varlığımla oradayken bir yandan yok olmayı öğretir belki.

Fransızca okumak beni yavaşlatıyor, ki bu iyi, ama arada o perde var hep, kişinin kendi dilinin uyandırdığı karmaşık titreşimlerin